

HER YÖNÜYLE

İŞ MEVZUATINA GÖRE ÖDENEN TAZMİNATLARIN VERGİLENDİRİLMESİ

- Kalem, İkale ve İhtar Tazminatı Ödemeleri
- İşe Başlatmama Tazminatı ve Duşta Geçen Süre Ödemesi
- Sendikali Tazminat, Ayrımcılık Tazminatı, Kötü Niyet Tazminatı
- İşsizlik Ödeneği ve İş Kaybı Tazminatı
- Ölüm, Engellilik ve Hastalık Sebepiyle Verilen Tazminat ve Yardımlar
- Vakıf Üniversiteleri Akademisyen ve Personel Tazminat Ödemeleri
- Özel Okullar Öğretmen ve Personel Tazminat Ödemeleri
- Örnek Uygulamalar ve Hesaplamalar

Kâmil ÖZKAN

Gelir İdaresi E. Daire Başkanı

Kamil ÖZKAN

HER YÖNÜYLE İŞ MEVZUATINA GÖRE ÖDENEN TAZMİNATLARIN VERGİLENDİRİLMESİ

ISBN 978-625-5704-52-8

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Eylül 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Ülkemizde, kamu çalışanları dahil takribi 21 milyon ücretli çalışan olduğu göz önüne alındığında ücret gelirlerinin vergilendirilmesinin kendine özgü bir önemi bulunmaktadır.

Ücret gelirlerinin vergilendirilmesine yönelik mevzuat hükümleri belirli olmakla birlikte, ücret sayılan ödemeler, istisnalar, indirimler, tevkifat müessesesi, yıllık beyan ve benzeri uygulamalarla karşılaştığında, net bilgilere ve görüşlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Ücret gelirlerinin önemli bir çoğunluğu işverenlerce tevkif suretiyle vergilendirildiğinden, yıllık beyanname vermesi gerekmeyen çalışanlar elde ettikleri net ücret geliriyle ilgilenmekte ve vergilendirmeye ilgili tüm sorumluluklar işverene ait olmaktadır.

Hizmet erbabına çalışma mevzuatı uyarınca yapılan tazminat ödemeleri de ücret hükümlerine göre vergilendirildiğinden, tazminat ödemelerine uygulanan istisnalar ve bu ödemelerin ilişkin vergi ve sigorta mevzuatının iyi bilinmesi ve bu mevzuatın doğru bir şekilde uygulanması büyük önemi haizdir.

Uygulamada kullanılan ücret bordo programlarının da mevzuata uygun hazırlanması ve mevzuat değişikliklerine hızlı uyum sağlaması gerekmektedir. İyi hazırlanmış ve otokontrol özellikli bordo programları, bordo uzmanlarına ve meslek mensuplarına önemli katkı sağlamaktadır.

Bu kitabımızda;

- Mümkün olduğunca teknik mevzuata girilmemiş, mevzuata kısaca yer verilmeye çalışılmış, sonuç odaklanılmış,
- İdarenin konuyla ilgili güncel görüşlerine yer verilmiş,
- Konuların kolay anlaşılabilmesi için sözel anlatımın yanı sıra ayrıntılı örneklere yer verilmiş,
- Detay bilgiler örnek uygulamalarla açıklanmış,
- Ücret bordro programlarına destek olunabilmesi için örneklere yer verilmiş,
- Konu bazlı bilgiye ihtiyaç duyulduğunda, sadece ilgili bölümdeki açıklama ve örnek uygulamalara bakılması yeterli olacak şekilde bölümler hazırlanmış,
- Ücret bordrosu, ek bordro ve yıllık beyanname düzenlerken faydalanılabilecek tablo ve hesaplamalara yer verilmiştir.

Özetle, iş mevzuatı ile diğer mevzuatlar kapsamında ödenen tazminat mahiyetindeki ödemelerin vergilendirilmesine yönelik olarak her konuda aradığınız bilgi ve örnek uygulamaları bulabileceğiniz bir kitap hazırlanmaya çalışılmıştır.

Kitap ile ilgili görüş ve önerilerinizi info@kamilozman.com e-posta adresine iletebilirsiniz. Kitabımın yazımı esnasında bana her türlü desteği veren ve katkısını esirgemeyen, ayrıca okuma ve redaksiyon desteği vererek de kitaba katkı sağlayan eşim Seda Özkan'a ve bana sürekli "baba yine mi çalışıyorsun bırak artık" diye serzenişte bulunan canım kızlarım DD'ye (Defne, Duru) sevgilerimi sunuyor, bana verdikleri moral ve motivasyon ile gösterdikleri sevgi için teşekkür ediyorum.

Yine, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Sibel Balakan'a kitabımı okuyarak ilgili mevzuatı ve örnek uygulamalardaki hesaplamaları kontrol ettiği ve redaksiyon desteği verdiği için teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

1.	KIDEM TAZMİNATLARI	1
1.1.	1475 Sayılı İş Kanunu ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu'na Tabi Olarak Çalışanlara Yapılan Kıdem Tazminatı Ödemeleri	1
1.2.	5953 Sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'a Tabi Olarak Çalışanlara Ödenen Kıdem Tazminatları	2
1.3.	Kıdem Tazminatı Ödemelerine Gelir Vergisi İstisnası Uygulanması.....	2
1.4.	Kıdem Tazminatı Ödemelerine Yönelik Örnek Uygulamalar	4
1.5.	Kıdem Tazminatı Ödemelerinde Özellikli Durumlar	10
1.5.1.	İş Akdi Feshedilen İşçiye Ödenecek Olan Kıdem Tazminatı Ödemelerinin Ücret Bordrosunda Gösterilmesi ve Varsa Limiti Aşan Tutar Üzerinden Kesilen Gelir Vergisi ile Damga Vergisinin Beyanı	10
1.5.2.	Ödenen Kıdem Tazminatı Farkının Gelir Vergisinden İstisna Olup Olmayacağı	14
1.5.3.	İş Akdi Karşılıklı Sonlandırma Sözleşmesi veya İkale Sözleşmesine İstinaden Sona Eren Personele Ödenen Kıdem Tazminatlarında İstisna Uygulaması.....	17
1.5.4.	Kıdem Tazminatının Ar-Ge Faaliyeti Kapsamında İstisna Olup Olmadığı	18
1.5.5.	Serbest Bölgede Çalışan Personele Ödenen Kıdem Tazminatlarının İstisna Olup Olmadığı....	22
1.5.6.	Türk Uluslararası Gemi Siciline Kayıtlı ve Gemi ve Yatlarda Çalışan Personele Ödenen Kıdem Tazminatlarının İstisna Olup Olmadığı	25
1.5.7.	Toprak Altı İşletmesi Olan Madenlerde Çalışan Hizmet Erbabına Ödenen Kıdem Tazminatlarında Gelir ve Damga Vergisi İstisnası	27
1.5.8.	Özel Fertler, Apartmanın ve Site Yönetimlerinde Çalıştırılan Hizmetçi, Bakıcı, Kapıcı, Kaloriferci, Bahçıvan, Güvenlik Görevlisi Gibi Hizmet Erbabına Ödenen Kıdem Tazminatlarında Gelir ve Damga Vergisi İstisnası.....	30
1.5.9.	Hizmet Erbabının Vefatı Dolayısıyla Mirasçılara Yapılan Kıdem Tazminatı Ödemesi.....	34
1.5.10.	İş Akdi Feshedilmeksizin Kıdem Tazminatına Karşılık Verilen Avans Ödemesinden Gelir Vergisi Tevkifatı Yapılıp Yapılmayacağı	34

1.5.11.	Kıdem Tazminatlarının Gider Kaydı	34
1.5.12.	Kıdem Tazminatı Ödenerek İşten Ayrılan Hizmet Erbabının Tekrar İşe Alınması Durumunun Daha Önce Yapılan Vergisel İşlemleri Etkileyip Etkilemeyeceği	35
1.5.13.	Birleşme, Devir, Bölünme ve Nev'i Değişikliğinde Kıdem Tazminatlarına İstisna Uygulaması ve Gider Kaydı.....	36
1.5.14.	Asıl İşveren Sıfatıyla İş Kanunu'nun Sorumluluk Hükümleri Çerçevesinde Doğrudan veya Mahkeme Kararlarına Göre Ödenen Tazminatların Gider Kaydı	39
1.5.15.	Yapılan Sözleşme ile İş Yeri Devri Kapsamında İşten Çıkarılmadan Yeni İşverene Devredilen Personelin, Kıdem Tazminatlarının Da Sözleşmeyle Yeni İşverene Ödenmesinde Gider Kaydı.....	40
1.5.16.	İşten Ayrılan Çalışana Daha Önceki İşverendeki Hakların Özel Bir Sözleşme Kapsamında Ödenmesi Durumunda Yapılan Ödemenin Ücret Olarak Değerlendirilip Değerlendirilmeyeceği.....	40
1.5.17.	696 Sayılı KHK Sonrası Emekliliğe Hak Kazanan İşçiye Ödenen Kıdem Tazminatı	41
1.5.18.	İş Akdi Sona Ermeden ve İşten Çıkış Bildirgesi Düzenlenmeden Arabuluculuk Sözleşmesi ile Ödenen Kıdem Tazminatın Kurum Kazancından İndirilip İndirilmeyeceği.....	41
1.5.19.	Mükellefiyetin Terk Edildiği Tarihten Sonra Çalışanlara Ödenecek Kıdem Tazminatın Gider Kaydı	42
1.5.20.	Kıdem Tazminatlarının Yansıtılmasında Uygulanması Gereken KDV Oranı	42
1.5.21.	Yurt Dışındaki İşyerinin Kapanması Sonucu İşten Çıkarılan İşçilere Ödenen Tazminatların Türkiye'deki Kurum Kazancının Tespitinde Gider Kaydedilip Kaydedilemeyeceği	42
1.5.22.	657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/b ve Mülga 4/c Maddeleri Kapsamında Çalışan Personele Ödenen İş Sonu Tazminatlarının Vergilendirilmesi.....	43
2.	İKALE TAZMİNATLARI	44
2.1.	27/3/2018 Tarihinden Sonra Karşılıklı Sonlandırma Sözleşmesi veya İkale Sözleşmesi Kapsamında Ödenen Tazminatların Vergilendirilmesi	45
2.1.1.	Diğer Hususlar	53
2.1.1.1.	Kapsamdaki Sözleşme ve Ödemeler	53
2.1.1.2.	Geçiş Dönemine İlişkin Uygulama	54
2.1.1.3.	İkale Tazminatlarına Engellilik İndirimi Uygulaması	55
2.2.	27/3/2018 Tarihinden Önce Karşılıklı Sonlandırma Sözleşmesi veya İkale Sözleşmesi Kapsamında Ödenen Ek Tazminatların Vergilendirilmesi.....	56
2.2.1.	İade Yapılabilmesi İçin İşveren Tarafından Vergilerin Ödenmiş Olması.....	57
2.2.2.	İade Yapılabilmesi İçin Zamanaşımı Süresi İçinde Düzeltme Başvurusunda Bulunulması.....	57
2.2.3.	İade Talepleriyle İlgili Kesinleşmiş Yargı Kararı Bulunanlar	57
2.2.4.	İade Kapsamındaki Ödemeler	58
2.2.5.	İşin Sonlandırıldığının ve Ek Tazminat Niteliğinde Ödeme Yapıldığının Tevsiki.....	58
2.2.6.	Özellikli Durumlar	59
2.2.6.1.	Prim, İkramiye, Bonus ve Benzeri Adlarla Yapılan Ödemeler	59
2.2.6.2.	İstifa veya Emeklilik Suretiyle İşten Ayrılanlara Yapılan Ek Tazminat Ödemeleri	62

2.2.6.3.	Gizlilik ve Sır Saklamaya İlişkin Yükümlülükler ile Rekabet Etmeme Karşılığı Yapılan Ödemeler	63
2.2.6.4.	Karşılıklı Sonlandırma ve İkale Sözleşmelerinde Ek Tazminat Ödemesinin Net Olarak Yapılacağıın Belirlenmesi.....	66
2.2.6.5.	İstisna ve Teşvik Kapsamında Çalışan Hizmet Erbabına Ödenen İkale Tazminatları.....	66
2.2.6.6.	Mahkeme Kararına Göre İade Edilen ve Üst Mahkeme Kararına Göre Geri Alınması Gereken Tutarlar (Vergi Ziyai Cezası ve Faiz)	67
2.2.6.7.	İkale Tazminatları Üzerinden Kesilen Gelir Vergisinin İadesinde Faiz Talepleri	67
2.2.6.8.	İkale Tazminatları Üzerinden Kesilen Damga Vergisinin İade Edilmeyeceği.....	68
3.	İHBAR TAZMİNATI	70
3.1.	İhbar Tazminatı Ödemelerinde Özellikli Durumlar	72
3.1.1.	İşten Ayrılan Hizmet Erbabına Ödenen İhbar Tazminatının Vergilendirilmesi	72
3.1.2.	2022 Yılı Öncesi Dönemlerde Ödenen İhbar Tazminatı Ödemelerinde Asgari Geçim İndirimi Uygulanması	75
3.1.3.	İhbar Tazminatı Ödemesinin Ar-Ge Faaliyeti Kapsamında İstisna Olup Olmadığı	76
3.1.4.	Serbest Bölgede Çalışan Personele Ödenen İhbar Tazminatlarında İstisna Uygulaması	78
3.1.5.	Türk Uluslararası Gemi Siciline Kayıtlı Gemi ve Yatlarda Çalışan Personele Ödenen İhbar Tazminatlarında İstisna Uygulaması.....	79
3.1.6.	Özel Fertler, Apartmanın ve Site Yönetimlerinde Çalıştırılan Hizmetçi, Bakıcı, Kapıcı, Kaloriferci, Bahçıvan, Güvenlik Görevlisi Gibi Hizmet Erbabına Ödenen İhbar Tazminatlarında İstisna Uygulaması	80
3.1.7.	Toprak Altı İşletmesi Olan Madenlerde Çalışan Hizmet Erbabına Ödenen İhbar Tazminatlarında Gelir ve Damga Vergisi İstisnası.....	82
3.1.8.	İhbar Tazminatı Ödemelerinin Gider Kaydı	84
3.1.9.	Asıl İşveren Sıfatıyla İş Kanunu'nun Sorumluluk Hükümleri Çerçevesinde Doğrudan veya Mahkeme Kararlarına Göre Ödenen İhbar Tazminatının Gider Kaydı.....	85
3.1.10.	Yurt Dışındaki İşyerinin Kapanması Sonucu İşten Çıkarılan İşçilere Ödenen Tazminatların Türkiye'deki Kurum Kazancının Tespitinde Gider Kaydedilip Kaydedilemeyeceği	85
3.1.11.	İşyerinin Devri Halinde Yeni İşverence Hizmet Erbabına Ödenen İhbar Tazminatları.....	86
3.1.12.	İşten Ayrılan İşçinin İşverene Ödemek Zorunda Olduğu İhbar Tazminatının Vergilendirilmesi ile Muhasebe Kaydı.....	86
3.1.13.	İhbar Tazminatı Ödemelerinde Asgari Ücret Gelir Vergisi ve Damga Vergisi İstisnası	87
3.1.14.	Kooperatif Tarafından Eski Çalışanına Yapılan Kıdem ve İhbar Tazminatı Ödemeleri.....	89
4.	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ VE İŞ KAYBI TAZMİNATI	90
4.1.	İşsizlik Ödeneği	90
4.2.	İş Kaybı Tazminatı.....	91
5.	KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ	94

6.	İŞE BAŞLATMAMA TAZMİNATI	97
6.1.	İşe Başlatmama Tazminatında Özellikli Durumlar	100
6.1.1.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesine İstinaden Ödenen Tazminatlarda İstisna Uygulaması	100
6.1.2.	Karşılıklı Sonlandırma Sözleşmesi veya İkale Sözleşmesi Kapsamında “İşe Başlatmama Tazminatı” Adı Altında Ödenen Tazminatlar	100
6.1.3.	İhtiyari Arabuluculuk Anlaşması Kapsamında Ödenen İşe Başlatmama Tazminatında İstisna Uygulaması	101
6.1.4.	İşe Başlatmama Tazminatının Gider Kaydı	101
6.1.5.	Mahkeme Kararına İstinaden Hizmet Erbabına Üst İşverence Ödenen İşe Başlatmama Tazminatlarının Alt İşverene/Yükleniciye Yansıtılması	102
7.	BOŞTA GEÇEN SÜRE ÖDEMESİ	103
8.	SENDİKAL TAZMİNAT	106
9.	AYRIMCILIK TAZMİNATI.....	108
10.	KÖTÜ NİYET TAZMİNATI	110
11.	MADDİ VE MANEVİ TAZMİNATLAR	113
12.	FAİZ ÖDEMELERİ	115
13.	ÖLÜM, ENGELLİLİK VE HASTALIK SEBEBİYLE VERİLEN TAZMİNAT VE YARDIMLAR.....	117
13.1.	Ferdi Kaza Sigortası Kapsamında Hizmet Erbabına Yapılan Ödemelerde Vergilendirme.....	118
13.2.	Destekten Yoksun Kalma Tazminatı.....	119
13.3.	İş Kazası Sonucu Hizmet Erbabına veya Vefatı Halinde Varislerine Mahkeme Kararına İstinaden Ödenen Tazminatın Vergilendirilmesi	120
13.4.	İş Kazası Geçiren İşçiye Yapılan Para Yardımının Vergilendirilmesi	121
13.4.	İş Kazası Geçiren İşçinin Sağlık Giderlerinin İndirim Konusu Yapılıp Yapılamayacağı.....	122
13.5.	İş Kazalarına Karşı Personelin Sigorta Ettirilmesi Maksadıyla Yapılan Ödemeler.....	123
13.6.	Dar Mükellef Kurumun İrtibat Bürosu Tarafından Çalışanın Vefatından Sonra Yapılan Ücret, Ölüm ve Kıdem Tazminatı İle Hayat Sigortasından Yapılan Ödemeler	123
13.7.	Kahramanmaraş Merkezli Depremler Nedeniyle Hizmet Erbabına Yapılan Ödeme ve Yardımlar	124
14.	İSTİSNA KAPSAMI DIŞINDA OLAN TAZMİNAT ÖDEMELERİNİN YILLIK BEYANI.....	127
15.	VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDE GÖREVLİ AKADEMİSYEN VE PERSONELE YAPILAN TAZMİNAT ÖDEMELERİ	133
16.	ÖZEL OKULLARDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERE VE PERSONELE YAPILAN TAZMİNAT ÖDEMELERİ	136